

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 33. De pace seu Benedictione, Missa, & Officio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

rinare potius, quam veritati inherere dicar. Baptismus
 Crediderim tamen, post tempora Caroli adultorum
 Magni incepisse, quia tunc etiam adultorum quado ces-
 baptismus cessauit: quorum præcipue causa sarit
 Confirmatio abhibebatur. Verum hæc, quæ Consuetu-
 demore post baptismum confirmandi abro- do post
 gato dicta sunt, ad solas Occidentis solis re- baptismum
 giones pertinere existimamus, quoniam in confirman-
 Oriente, ac præsertim in Græcia atque Aethio- di in Græ-
 pia vetus consuetudo perseverat, sicut ex ver- cia atque
 bis Hieremiæ Constantinopolitani responsi. durat.
 cap. 2. rationi consentaneum est, baptismati etiam
 chrysmâ subiungi, nec in tempus differri, & Ord-
 nis baptismi secundum vsum Aethiopum, sa-
 cerdos autem dicit sequentem orationem super eos, qui
 baptizati sunt, priusquam eos unget balsamo, postea
 ungit frontem, &c. facile omnes intelligere
 possunt.

De pace, seu Benedictione, Missa, & Officio.
 CAP. XXXIII.

Rursus hic de pace baptizatorum dicere ne-
 cesse est, quia eam denuo post Cõfirma- Baptizatis
 tionem dari solitam, author est Const. in Edict. iterum pax
 ad Sylu. vbi de suo baptismo, inquit, leuatoq; dabatur.
 me de venerabili fonte, & induto vestibus candidis,
 septiformis gratia sancti spiritus consignationem ad-
 hibuit beati chrysmatis unctione, & vexillum san-
 ctæ Crucis in mea fronte liniuit, dicens, signet te Deus
 sigillo fidei suæ, in nomine Patris, & Filij & spi-
 ritus sancti, in signatione fidei, cunctusque clerus
 Fff iij

respondit, Amen. & adiecit Praesul. Pax tibi. Ac ne quis hoc singulare exemplum esse, nec a communi Ecclesie consuetudine profectum, existimet, S. Gregorij testimonium adijciam homil. 17. in Euangel. qui hunc ritum apertissimè demonstrat, inquit: per nos quidem fideles ad sanctum baptismum veniunt, nostris precibus benedicuntur &c. Et Author Ordinis Romani rit. de sab. S. omnes baptismi ritus sigillatim persequens, ait: Pontifex tincto pollice in christumate faciat crucem in frontibus singularum, ita dicendo, confirmo, &c. pax vobiscum, & cum ritu tuo. Quibus expletis, iussi incipiunt in Eulisia litaniam tertiam, trinam, ordine superscripti, & campana tancuntur, & ingrediuntur ad Missam. Et profecto ad hanc consuetudinem pertinere videntur, quæ de benedicendi ritu a veteribus scriptoribus tradita sunt, cum vel pax benedictionis pars esset, vel benedictio pacem sequeretur, benedictionis quidem meminit Tertullianus lib. de bapt. capit. 8. cum scribit: dehinc manus imponitur per benedictionem aduocans, & inuitans spiritum sanctum, & paulo post huius benedictionis figuram in veteri testamento agnoscit his verbis, sed est hoc quoque de veteri sacramento, qui nepotes suos ex Ioseph Ephraim, & Manasse in capillis impositis, & intermutatis manibus benedixit, & quidem ita transversum obliquatis in se, ut Christum deformantes iam tunc portenderent benedictionem in Christum futuram, quem locum de benedictione post baptismum Iacobus Pamelius exponit, quæ licet iam dudum ab Ec-

Benedictio
baptizatis
imponere
debetur.

Figura be-
nedictionis
baptizato-
rum.

desia sublata sit, tamen eius vestigium est, quod in Concilio Prouinciali 4. statuitur titulo de ijs, quæ pertinent ad sacramentum baptismi, vt Parochus, vbi primum parochia suæ pueri in Ecclesiam introducuntur, illis pia preceatione benedicat. Missæ autem post baptismum celebrandæ ritum, præter allatam, Ordinis Romani auctoritatem alia etiã scriptorum testimonia demonstrant. Albinus quidem Flaccus lib. de Diuin. Offic. cap. 19. de sabb. S. Paschæ, de supplicatione, & Missa hæc habet: *finito etiam suprascripto baptismo in Sabbato sancto, sunt litania ex iussu Pontificis ante altare: primo septena &c. His finitis pulsantur sona ad Missam publicam.* Et paulo post: *Sequitur, Christe audi nos, Kyrie eleison. His expletis, dicit Pontifex, Gloria in excelsis Deo, &c.* Rursus ibidem: *accensis omnibus luminibus, procedit Pontifex cum omni ornatu vsque ad altare, & dicit: Gloria in excelsis Deo, & peragitur Missa in ordine suo.* Quibus locis quanquam id liquido apparet, tamen vt lectori penitus persuadeatur, clarissima Rabani Mauri auctoritate cõprobabo, apud quem lib. 2. de Institut. Cletic. cap. 38. de sabb. S. Paschæ ita legitur, *quicumque autem scire desiderant, quanta auctoritate, & ratione baptismus istius temporis nobis commendatur, legat decreta Leonis Pape, & inueniet. Post baptismum vero, & litanias, sequitur sancta Missarum celebratio.* Nec vero hoc solum in solenni, & publico baptismo fieri solebat, sed etiam, cum quis priuatim extra constituta tempora lustrabatur, vt multis ve-

Vestigium benedictionis baptizatorum Missa celebratur post baptismum.

Missa dice-
batur post
baptismum
etiam si ille
extra Pal-
cha, & Pen-
tecosten.
conferre-
tur.

terū testimoniis comprobare facile est. Nam
in vita SS. Processi, & Martiniani legitur. S.
Petrum, vbi aliquot, carcere detentos, bap-
tismi dono ab infelicibus vepretis, ac salubris in-
Christi castra compulisset, rite, ac legitime sa-
crificium Deo immolasse. Sic enim habet: Ho-
ut viderunt cuncti, qui erant in custodia, prostrave-
runt se ad pedes beati Petri Apostoli, & baptizati
sunt promiscui sexus, & diuersæ ætatis numero qua-
draginta septem, obtulit autem pro eis sacrificium
laudis, & participes eos fecit corporis, & sanguinis
Domini nostri Iesu Christi. Quod ipsum præsti-
tisse B. Sixtum Pontificem, postquam SS. Ge-
tulio, Cereali, Amatio, & Primitiuo salutarem
ablutionem ex Ecclesiæ consuetudine adhi-
huit, ex eorum Actis clare colligitur his verbis:
B. Sixtus pro singulis obtulit sancta libamina, &
participes eos fecit sacrosancti corporis, & sanguinis
Christi. Nec aliter S. Stephanus, vniuersi fidelium
generis caput, & Pastor egit, cum magnam ho-
minum multitudinem baptismi sacramento
ad Christi ouile aggregasset: cum igitur, inquit
Simeon Metaphrastes in vita ipsius, ad eam cry-
ptam conuenissent, inuenti sunt illic tam mares, quàm
femina, centum, & octo: quos illo ipso die Pontifex
in nomine Domini nostri Iesu Christi, sanctissimo
baptismate, & aliis diuinis mysteris consecrauit, &
ut illis placatum, & proprium Deum redderet, sa-
crificium obtulit. Caius etiam, diuinæ potestatis
vicarius, & minister, cœlestē illam, ac salutarem
hostiam diuino numini immolauit; vbi Clau-
dium, Præpedignam, Alexandrum, Cuthiam,
& Maximum sacro lauacro in Christi militiâ

adscript; si Actis S. Susannæ Virginis habenda est fides: ex quibus hæc transcripsi: Eadē hora B. Caius Episcopus linuit eum chrismate, baptizauitque eius uxorem Præpedignam, & filios Alexandrum, & Cuthiam, quos Gabinius presbyter à baptismo suscepit. Oblulit vero pro illis sacrificium in eadem domo, & consecrauit corpus, & sanguinem Domini nostri Iesu Christi. Et mox infra: S. Caius Episcopus, vt habet consuetudo, baptizauit eum, & de pelui eleuatum, chrismatis sacramento linuit, obtulitq; pro eo sacrificium Domino, & eius omnes sunt participes effecti. Deniq; Marcellus, S. Petri Apost. principis legitimus successor, cum Apronianum, à Sifinnio baptizatum, chrismate inuauisset, de more sacris operatus est, vt Acta eiusdē tradunt: Sifinnius diaconus dixit ei, illum te Christus. Et eleuauit eum de pelui, & duxit eum ad S. Marcellū Episc. qui eum chrismate consignauit, & post hæc altare consecrauit. tūc participari sunt omnes corpore, & sanguine Dom. nost. Iesu Christi. Sed de causis rei diuinæ post bapt. peragendæ est hic proprius scribēdi locus, quas sane plurimas rei oportunitas cuilibet suggerere potest, verū nos sigillatim illas recensere omittimus, ne de lectoris iudicio indignius, atq; par sit, sensisse videamur. vnam, eamq; illustrem nostris literis attigisse, fat erit, quæ à Simeone Metaphraste significata, ne longam quidam orationem desiderat. Etenim, cum ille scripserit, vt illis placatum, & propitiem Deum redderet, sacrificiū obtulit, omnes intelligunt, propterea sacram liturgiā celebratam fuisse, vt flagitiorum, & scelerum, quæ ante baptismū concepta fuerant, ab irato

Cur missa
postbaptis-
mum cele-
braretur.
Gentiles
nomen ac-
cepturi, vel
Deo initiā-
di sacrifica-
bant.
Preces in
Missā pro
baptizatis.

Deo venia, paxque impetraretur. Hæc vero
consuetudo Gentilium obseruationibus af-
finis erat, qui cum nomen accipiebant, vel
alicuius Dei sacris initiabantur, hostiam im-
molabant: vt Suidas, Lilius Gregorius Giral-
dus, Guilielmus Stucchius, & alij docuerunt.
Ex veterum quoque monumentis colli-
gantur hanc liturgiam baptismi sacramento accom-
modatam fuisse, ita vt in ea preces pro bap-
tizatis Deo funderentur, quod videre possu-
mus apud S. Gregorium lib. sacrament. cum
in missa sabbati sancti, dum inquit: *Hanc ig-
tur oblationem seruitutis nostræ, sed & cuncta fa-
milia tuæ, quam tibi offerimus, pro his quoque,
quos regenerare dignatus es ex aqua, & Spiritu
sancto, tribuens eis remissionem omnium peccati-
rum, qua sumus, Domine vt placatus admittas,
tum in missa sabbati Pentecostes vbi habet:
oratio ad missam post descensum fontis, præsta, que-
sumus, omnipotens Deus, vt claritatis super nos
splendor effulgeat, & lux tua lucis, corda eorum
qui per gratiam tuam renati sunt, sancti Spiritus
lustratione confirmet. Quo loco descensus fon-
tis, & renatorum, id est, in lucem spiritalem
editorum mentio de baptismo sermonem ef-
fere, perspicue declarat. Amplius hæc missa
octo diebus celebrabatur: atque in ea sacer-
dos cælestis gratiæ cumulū baptizatis à Deo
precabatur, cuius moris S. Gregorij abunde
monumenta: vt cum in præfatione Missæ fe-
riæ secundæ in Albis scribit, *te suppliciter exo-
rare, vt fidelibus tuis dignanter impendas, quo
Paschalis capiant sacramenta, & desideranter ex-**

Missā pro
baptizatis
celebraba-
tur octo
diebus.

p^{er}ventura, ut in mysterijs, quibus renati
 sunt, ad novam vitam his operantibus perducantur.
 Item in oratione ad Missam ferie 5. in Alb.
 Deus, qui diversitatem gentium in confessione tui
 nominis adunasti, da, ut renatis fonte baptismatis
 una sit fides mentium, & p^{er}as actionum. Et in
 secreta. suscipe, quasumus, Domine munera po-
 pulorum tuorum propitius, & confessione tui nomi-
 nis, & baptismo renouari, sempiternam beati-
 tudinem consequantur, rursus in secreta ferie
 6. in Alb. hostias quasumus, Domine placatus as-
 sume, quas & pro renatorum expiatione peccati de-
 ferimus, & pro celebratione celestis auxilij, & mul-
 tis alijs locis, qua consulto p^{er}tereo, missa
 consuetudinem, & simul quot diebus cele-
 brata fuerit, indicasse, satis huic loco me fe-
 cisse ratus: cum ea omnibus longè notissima
 sit, què propterea, ut in hominum memoria
 penitus insideret, nobili vestigio expressa est:
 cum Paschate, & Pentecoste Canonicorum
 collegia pro baptizatis rem diuinam appara-
 tissima pompa cōficiant: & ceteri etiā pres-
 byteri in Milsis, quas octo dierum spatio ce-
 lebrant, preces Deo pro iisdem adhibeant.
 Cui mori finitima est consuetudo in horarijs
 precibus, quas sacerdotes octo Paschatis, &
 Pentecostes diebus obeunt, diuini numinis
 opem pro baptizatis implorandi: qua & an-
 tiquitus à fidei Christianæ cultoribus seruata
 fuit, scribente S. Gregorio lib. sacram, in o-
 ratione ad vesper. fer. 6. in Alb. Deus per quem
 nobis & redemptio venit, & prestatur adoptio, res-
 pice in opera misericordie tue, ut Christo renatis &

Missa pro
 baptizatis
 in Pascha-
 te. & Pen-
 tecoste va-
 de mana-
 rit Cur in
 missis octo
 dieru Pas-
 chæ, &
 Pentecoste
 baptizato-
 rum men-
 tio fiat. Of-
 ficiu pro
 baptizatis
 dicebatur
 octo diebus
 Paschæ, &
 penteco-
 stes.

aterna tribuatur hereditas, & vera libertas; item oratione ad vesper. sabb. in Alb. Deus, qui multiplicas Ecclesiam tuam in sobole renascentium, sat eam gaudere propitius de suorum profectibus filiorum, & Ordine Romano tit. de octo Offic. Neophytorum; octo officia, qua sunt in commemoratione Neophytorum, distinguuntur à cæteris sequentibus, & nunc in Ecclesia Ambrosiana inuiolata custoditur: vt omnibus perspicuum est.

De veteri more post baptismum sacram Eucharistiam sumendi. CAP. XXXIV.

Liber autem hoc loco contemplari, veteres Missæ sacrificium peregrisse, non tantæ æterni numinis propitiandi studio, quam vt omnes, qui sacra lympha corpus, animutiq; abluerant, salutaribus epulis animæ velerentur. Cuius consuetudinis originẽ ad Apostolos referendam esse, nemo dubitat, cum & Acto- rum verba, erant autem perseverantes in doctrina Apostolorum, & cõmunicatione, fractione panis, & eius oratione, clarè demonstrant; quemadmodum Ioannes Ferus, Hofmeisterus, & Gagnarius explicant: & B. Petrus septem, & quadraginta homines, quos in carcere ad ouile Christi cõgregauerat, sacrosancto Eucharistiæ conuicio exceperit, vt in vita SS. Processi, & Martimiani habetur, cum inquit: baptizatiq; sunt beati Processus, & Martimianus à B. Petro Apostolo. Hoc vt viderunt cuneli, qui erant in custodia, prostrauerunt se ad pedes B. Petri Apostoli, & baptizati sunt pro-

Eucharistia
dabatur
statim post
baptismum
& eius ori-
go ab Apo-
stolis flu-
xit.